

Festivalului, capodopera muzicală s-a desfășurat convingându-ne de autenticitatea trăirii asumate de umanitate în confruntarea cu Destinul. Remarcabil respectul față de textul libretistului Edmond Flegg și a sa versiune în limba franceză. O nouă modalitate de interpretare a spectacolului de operă a aparținut regizorului român Carmen Lidia Vidu, căreia Vladimir Jurowski i-a pus formula de „Proiecții Multimedia Live”, imagini explicative, posibil pleonastice, plasate în derulare filmică de lungmetraj, ce au putut fi urmărite cu reacții diferite de către public. Vorbind despre secțiunile care împart lumea teatrului muzical, am urmărit o viziune combinatorie a teatralului și o asumare a muzicalului. Convingătoare este semnătura experimentului interpretativ Vladimir Jurowski – autenticitatea enesciană a tempourilor, orchestrației, dominantei dramaturgiei muzicale, amploarea scenică „non statică” a muzicalității. Dirijorul a rețrăit partitura, supunând gestului și concepției sale superba execuție a compartimentelor orchestrei londoneze, a Corului Filarmonicii bucureștene (Ion Iosif Prunner), a Corului de Copii Radio (Voicu Popescu). Pentru distribuția acestui concert-spectacol au fost selectate mai multe personalități; primordial, s-a impus în rolul titular, bas-baritonul Paul Gay, urmat în apropiere de personajul Tiresias - bas-baritonul Sir Willard White, violent ca marcă teatrală, și baritonul Cr. Purves (Creon); egală coloristic și simbolic, mezzo-soprana ungară Ildiko Kolmosi – Sfinxul, impresionează în acest context. În colaborare, interpreții români au avut utilitate expresivă și decorativă, precum excelenta realizare a Ruxandrei Donose în Iocasta, urmată de personaje episodice, Păstorul, Marele Preot, Străjerul, Laios, Antigona,

actuala versiune de concert de către Orchestra Filarmonică Londoneză, L.P.O., sub bagheta actualului director artistic al Festivalului, dirijorul Vladimir Jurowsky. Aplecarea spre relevarea aspectului simfonic al partiturii a fost, pe bună dreptate, pusă în valoare.

Momentul se constituie într-un eveniment de specială importanță dat fiind faptul că în spațiul public a apărut o nouă generație de artiști în frunte cu bas-baritonul francez Paul Gay; a construit un personaj titular în egală măsură magnific și uman, energic și înțelept, hotărât și perseverent până la abnegație; de asemenea a etalat disponibilități vocale extinse, ferm stăpânite! Mă refer la registrul grav al vocii, un

registru expresiv exploatat; nu doar sugerat. Căci, e bine de reamintit, partitura rolului titular se adresează unei voci speciale; anume voci de bariton care dispune de un registru grav important, sau unei voci de bas care dispune de un registru mai înalt generos, de subtile orientări către un Sprechgesang, modalitate pe care Enescu nu a folosit-o niciodată de o manieră manifestă.

Este de menționat, în data de 23 septembrie, cu o zi înaintea închiderii oficiale a Festivalului, întreaga echipă a realizatorilor, soliști, colectivul orchestral L.P.O., corurile (cel Academic al Filarmonicii bucureștene, Corul de Copii Radio), aflați sub conducerea aceluiași Vladimir Jurowsky, au prezentat capodopera enesciană pe scena londoneză de la Royal Festival Hall.

Dumitru AVAKIAN

Oedipe la Londra. Cum muzica lui Enescu a învins destinul

ICR Londra a găzduit pe 21 septembrie. la impunătorul sediu din 1 Belgrave Square, o seară excepțională de muzică și dialog, avându-l ca protagonist pe Vladimir Jurowski, directorul artistic al Festivalului „George Enescu”, alături de tână soprana Gabriela Iștoc, titulara rolului Antigona în producția de la Royal Festival Hall. La ICR Londra - probabil cel mai „muzical” institut străin din capitala britanică - capodoperele enesciene sunt prezentate neîntrerupt din anul 2007, cu o frecvență aproape lunară, într-o serie de concerte și recitaluri – Seria „Concertelor Enescu” – avându-i ca protagoniști pe Remus Azoitei, Alexandru Tomescu, Alexandra Dariescu, Schubert Ensemble – unii dintre cei mai apreciați muzicieni și

Meropa, care au întregit figurația narațiunii. Ca urmașii ai lui George Enescu, cei care am vizionat acest concert - spectacol recunoaștem continuitatea vieții capodoperei **Oedipe**, în favoarea perenității genului enescian.

Grigore CONSTANTINESCU

Oedipe-ul enescian actual...

...este o producție realizată în versiune de concert, în deschiderea recente ediții a Festivalului enescian

...este o realizare a unei noi generații de muzicieni. S-a vorbit, s-a scris mult despre **Oedipe**-ul enescian realizat în

ansambluri din România, Marea Britanie și din întreaga Europă. Muzica lui Enescu nu lipsește nici din programul evenimentelor organizate de către Institut în cadrul Seriei românești de la St Martin-in-the-Fields, adresă muzicală foarte frecventată din centrul Londrei, unde evoluează, de-a lungul întregului an, talentați tineri muzicieni români. Piesele camerale enesciene figurează, de asemenea, în noul program muzical derulat la St James's Church pe bulevardul Piccadilly, un spațiu alternativ din ce în ce mai căutat de public. Astfel, numai prin intermediul evenimentelor organizate de ICR Londra, melomanii londonezi au ocazia să se bucure de operele camerale ale marelui nostru compozitor în fiecare lună și de-a lungul întregului an. „În afara seriilor de concerte amintite mai sus, ICR Londra inițiază sau este partener și al unor evenimente de mari dimensiuni, realizate în parteneriat cu instituții muzicale britanice de prestigiu. Dintre acestea, la începutul anului 2015, „Luna Enescu la Londra” - program al cărui punct culminant a fost prezentarea Simfoniei Nr. 3 de Enescu de către London Philharmonic Orchestra (LPO) sub bagheta lui Vladimir Jurowski sau, în 2016, „Luna Oedip la Londra” - program construit, atât la Opera Regală, cât și la ICR Londra, în jurul

Astfel, el obține răsplata făgăduită: tronul cetății Theba și mâna reginei Iocasta, despre care nu știe că e propria sa mamă.

„ICR Londra este ca și cel din aceasta poveste: a mers la început, dimineata, în patru picioare, în ceea ce privește muzica lui Enescu, la amiaza, cu aceste succese, în doua picioare, iar după toate aceste evenimente, vom fi mai oboseți puțin, probabil, vom merge în trei...”, a glumit Dorian Branea, care a fost un amfitrion atent și a dat dovada de acuitate și finețe intelectuală în discuția cu Jurowski despre muzica lui Enescu.

După ce a deschis Festivalul „George Enescu” la București, pe 2 septembrie 2017, cu opera „Oedipe”, în variantă concertantă, alături de London Philharmonic Orchestra, Vladimir Jurowski a condus pe 23 septembrie, aceeași celebră orchestră la ea acasă, prezentând opera lui George Enescu la Royal Festival Hall din Londra.

Președintele Institutului Cultural Român, Liliana Țuroiu, a subliniat rolul de important promotor al geniului enescian în Marea Britanie și în lume al instituției pe care o conduce. „Nu e prima dată când opera lui Enescu va răsună în capitala Marii Britanii. În 2016, opera Oedipe a fost prezentată la Opera Regală Convent Garden, tot cu sprijinul ICR, și a fost extraordinar de bine primită. Apreciam eforturile Institutului Cultural Român din Londra și suntem foarte bucuroși să fim prezenți aici cu ocazia acestor evenimente: Oedipe și George Enescu au devenit adevărate branduri de țară”, a declarat președintele ICR.

„Maestrul Jurowski a spus odată că muzica lui Enescu este muzica secolului XXI. Cu evenimente de acest fel, cum sunt acestea de la Londra, chiar se întâmplă acest lucru”, a declarat Dan Mihalache, ambasadorul României în Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord.

Timothy Walker, director artistic al London Philharmonic Orchestra, a subliniat importanța prezentării la cel mai înalt nivel a 'Oedipului' enescian, în frunte cu maestrul Vladimir Jurowski. „Este o plăcere să mă aflu aici în această seară și a fost, într-adevăr, o bucurie să deschidem Festivalul Enescu din București cu Oedipe, sub bagheta maestrului Jurowski. Am fost atât de entuziasmați încât am decis să deschidem sezonul 2017-2018 al London Philharmonic Orchestra cu această operă monumentală. Vreau să profit de această ocazie pentru a mulțumi Institutului Cultural Român pentru sprijinul acordat în realizarea acestui proiect. Evident, parteneriatul dintre ICR și London Philharmonic Orchestra este unul de succes, altfel nu ne-am afla din nou în această frumoasă sală, la numai doi ani după ce am prezentat Octetul enescian, în avancronica premierei Simfoniei a III-a de George Enescu tot sub bagheta lui Vladimir Jurowski”, a spus Timothy Walker.

„Viitorul oricărui festival european muzical este acela de a dedica mult mai mult spațiu în program muzicii contemporane. Eu cred că e mult mai important să promovăm compozitorii români contemporani de azi sau cei de ultima generație, cei care au activat în ultimii 20 de ani. Cred că celelalte orchestre ar trebui să interpreteze cel puțin o lucrare contemporană, nu contează din ce țară”, a spus Jurowski, joi seară. „Mă bucur enorm că Institutul Cultural Român susține opera complexă și, totuși, accesibilă tuturor a marelui Enescu. Personal, contribuția la promovarea muzicii sale a fost o provocare, dar și o recompensă pe măsură”, a conchis Jurowski.

premierei operii „Oedipe” în Marea Britanie, care a avut loc în 23 mai. Sustinem, alături de Festivalul George Enescu, promovarea muzicii lui Enescu în lume”, potrivit lui Dorian Branea, directorul ICR Londra.

Moderatorul și gazda evenimentului a fost Dorian Branea, directorul Institutului Cultural Român din Londra. Atât ambasadorul țării noastre, cât și directorul Filarmonicii londoneze au susținut în discursurile lor importanța promovării muzicii lui Enescu în lume și au amintit despre eforturile pe care ICR-ul din capitala britanică le-a depus în acest sens. S-au făcut referiri la mitul lui Oedip, la Sofocle, la complexitatea muzicii clasice. După moartea lui Laios, rege al cetății Theba devine Creon. La Theba, Oedip accepta provocarea Sfinxului. Acesta punea câte o întrebare tebanilor și cum nu puteau răspunde îi ucidea. Atunci regele Creon făgăduiește mâna Iocastei - și coroana regală - aceluia care îi va scăpa de Sfinx. Oedip a avut de răspuns la următoarea enigmă: „Cine merge dimineța în patru picioare, la amiaza în două și seara în trei?”. Oedip a ghicit că era vorba de om (care în copilărie merge de-a bușilea, folosindu-se de mâini și de picioare, la amiază adică la maturitate merge în două picioare, iar seara - la bătrânețe - se sprijină și într-un baston).

„Când avem o bijuterie ca Enescu nu ne lasă inima să nu o purtăm cu mândrie. Un motiv în plus pentru ca acest simbol românesc să fie prezent și în marile proiecte pe care le avem în vedere în perioada imediat următoare, cu ocazia sărbătoririi Centenarului Marii Uniri, în 2018, la Festivalul Internațional Europalia, din 2019, de-a lungul celor șapte luni de desfășurare a amplului proiect cultural care este Sezonul România-Franța, ca și în evenimentele care vor fi pregătite cu ocazia preluării președinției rotative a Consiliului Uniunii Europene de către țara noastră, peste doi ani”, a declarat Liliana Țuroiu, președintele ICR.

Simona CHITAN

Articol preluat din Adevarul.ro - Cultura/
Arte, 23 septembrie 2017

Cronici elogioase în presa internațională pentru „Oedipe” de la Royal Festival Hall

Opera „Oedipe” de George Enescu, condusă de maestrul Vladimir Jurowski, director artistic al Festivalului „George Enescu”, a deschis, pe 23 septembrie 2017, noul sezon London Philharmonic Orchestra în celebra Royal Festival Hall din Londra. La finalul spectacolului, creația lui Enescu în variantă concertantă a fost ovaționată de cei peste 2.000 de oameni prezenți în eleganta sală din Southbank Londra.

Într-o avalanșă de patru și cinci stele, cronicarii muzicali britanici au recenzat concertul cu „Oedipe” la modul cel mai entuziast. În presa internațională a fost partitura, interpretarea orchestrală magnifică, vocile de cea mai bună calitate, evidențiindu-i inclusiv pe Ruxandra Donose, Gabriela Iștoc și Marius Vlad Budoiu, precum și contribuția de același nivel a celor două ansambluri românești, Corul Filarmonicii „George Enescu” din București și Corul de Copii Radio.

Definind stilul partiturii enesciene ca o sinteză originală de influențe post-romantice, moderniste și folclorice, **Peter Reed** observă, în **Classical Source**, o publicație de referință a vieții muzicale internaționale, nu numai calitatea orchestrei și a vocilor, inclusiv interpretarea „plină de căldură” a Gabrielei Iștoc și „expresivitatea” infuzată de talent actoricesc a Ruxandrei Donose, ci și aportul „neobosit” al corurilor românești, care a creat ambianța dramatică și atmosfera deosebită a operei.

Pentru **Tim Ashley** de la **The Guardian**, varianta concertistică propusă de maestrul Jurowski este o „realizare superbă care a formulat cea mai puternică pledoarie posibilă” în favoarea Oedip-ului enescian, o partitură „ce-ți pătrunde irezistibil sub piele”. Interpretarea LPO a fost „exemplară”, iar Corul Filarmonicii „George Enescu” din București a cântat cu „extraordinară ferveoare și frumusețe a tonului”. O asemenea partitură „fascinată”, conchide recenzentul, nu putea fi scrisă decât de un „mare artist”.

The Arts Desk, sub semnătura lui **David Nice**, proclamă „geniul transcendent” al lui Enescu, considerat un compozitor cu „stil unic”, capabil de „magie instrumentală”.

Cronicarul consideră că Vladimir Jurowski a fost capabil de adevărate „miracole orchestrale”, London Philharmonic Orchestra proiectând în permanență „frumusețea extremă și violența extremă” a acestei „mari capodopere”.

O capodoperă care, așa cum titra **The Independent**, are un „impact uluitor” chiar și în versiunea de concert, în care geniul orchestral al lui Enescu răzbate neîngrădit.

Compozitorul și criticul **Robert Hugill**, autor al unui influent blog, nu ezită să considere „Oedipe” o capodoperă „glorioasă”, prin complexitate, prin sofisticare artistică, prin „vasta paletă de culori” a muzicii. Admirabile i se par și concepția maestrului Jurowski, care a pus în evidență partitura orchestrală mai mult decât ar fi putut-o face o montare clasică de operă, și vocile fără excepție foarte bune, cu un Paul Gay „magnific”, o Ruxandra Donose „a cărei contribuție a contat”, o Gabriela Iștoc „emoționantă” și un Marius Vlad Budoiu „care s-a făcut remarcat, în ciuda rolului mic”.

La fel de generos în elogii, **Barry Millington** de la **Evening Standard** deplânge faptul că această veritabilă capodoperă, de o „forță imensă”, nu se aude mai des în sălile de operă sau de concert.

Matthew Rye de la **Bachtrack** notează caracterul original „de-a dreptul inclassificabil” al capodoperei enesciene și distribuția de zile mari, în care strălucesc, pe lângă Paul Gay, și cântăreții români, mai ales Ruxandra Donose, „elocventă și puternică” și Gabriela Iștoc, „mișcătoare”, cu o voce „atractivă și deschisă”.

Pentru **Geoff Brown** de la **The Times**, vocile - în care e remarcată, din nou, și „încântătoarea” Gabriela Iștoc - au strălucit, iar orchestra a cântat „înfocat și strălucitor”, sub bagheta unui Jurowski în „obișnuita notă efervescentă”.

Și pentru cronicarul de la **Financial Times**, „Oedipe” e indiscutabil o capodoperă, dar una care, prin extraordinara ei

complexitate, trebuie cântată doar de orchestre mari, așa cum e LPO, pentru a putea ca frazele „luxuriante” și „detaliile infinitezimale” ale muzicii enesciene să fie puse în valoare.

Simona CHITAN

(Extras din articolul „The Guardian și The Times laudă la unison opera lui Enescu. Cronici elogioase în presa internațională pentru „Oedipe” de la Royal Festival Hall” publicat în Adevarul.ro - Cultură / Arte, 26 septembrie 2017)